
A család funkciói napjaink változó társadalmában

The functions of the family in today's changing society

Rezi Elek¹

Beérkezett/Received: 2025.04.08.

Lektorálva/Reviewed: 2025.04.30. / 2025.05.03.

Elfogadva/Accepted: 2025.05.06.

DOI: 10.36007/teofor2025.1.040-054

Abstract: The aim of the study is to present and evaluate the functions of the family in today's changing society. Among the functions, I will discuss the following: *reproductive, protective (legal), moral, education (socialization), religious, emotional, economic, elderly care functions.*

I would like to highlight that the role of the religious function is to make family members aware that we belong to God and that it is our duty to live worthy of God's will.

I am convinced that the institution of the family is still very necessary in our changing society, despite the frequent attacks on the family in our days.

My conclusion is our Christian duty to protect, nurture, and enrich our contemporary family life.

Keywords: family, society, global, postmodern, family functions, family protection, pastoral care, church, Christian values, God's will, practicing love

¹ Prof. Dr. REZI Elek; Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Rendszeres Teológiai Tanszéke; rezielek@proteo.cj.edu.ro

A keresztény teológiai, erkölcsi, társadalometikai felfogásunk alapján, a család Isten ajándéka. A családban, Isten teremtfői szándéka és gondviselő szeretete nyilvánul meg.

Közismert, hogy az elmúlt időszakban, az európai kultúrában és társadalomban a család mélyreható változásokon ment keresztül, és ez a folyamat napjainkban is érezteti hatását. Az évszázadokon át megfelelően működő család szerkezetei, funkciói, szerepei, típusai lassan-lassan átalakultak. Ezt a folyamatot gazdasági, politikai, ideológiai változások, átalakulások motiválták, de a családi életre kedvezőtlenül hatottak olyan eszmék, irányzatok és felfogások, mint például az individualizmus, a modernizmus, a globalizáció, a posztmodern, a pluralizmus és mások. Nem csoda, hogy ebben a hatás-rendszerben „a társadalmi kihívások generálódtak”,² „a dolgok felbomlottak, fel-töredezték.”³ A változó társadalmi élettér sajátos családmodellek kialakulásához vezetett. „Míg a korábbi család- és házasságmodellek jól karakterizálható képet mutattak (többgenerációs együttélési forma: apa, anya és gyermekek; egy férfi és egy nő egy életre szóló tartós és kizárólagos közössége), addig mára ez az evidencia megszűnt. Egyaránt meg lehet tapasztalni a családmodellek sokféleségét (csonka, gyermektelen, mozaik család (patchwork family), stb.).”⁴

A család intézményrendszerének változásai olykor olyan torz vélemények és felfogások megjelenéséhez vezettek, amelyek szerint a család mély válsághelyzetbe került, létezése elavult, fölösleges társadalmi képződménnyé vált. Véleményem szerint, ezek a megállapítások nem indokoltak, helytelenek, mert a társadalmi élettér változásai során nem a család került válságba, hanem korunk embere, aki élet-helyzeteinek lelki, szociális, morális válságát belevitte a családi életbe

² Berger, Brigitte: *Family in the modern age: More than a lifestyle choice*. London: Routledge Publisher, 2017. ISBN-13: 978-1138515888, 96-108 pp.

³ Diósi Dávid: *Egyház és a posztmodern. Korunk vallásossága és esztétizáló hajlama*. Budapest-Kolozsvár: Szent István Társulat. Az Apostoli Szentsek Könyvkiadója-VERBUM Keresztény Kulturális Egyesület, 2012. ISBN 978-606-80-59-70-9, 22. p.

⁴ Kovács Krisztián: *A házasság, a család, a szexualitás etikája*, in Fazakas Sándor (Szerk.): *A protestáns etika kézikönyve*. Debrecen: Kálvin Kiadó-Luther Kiadó, 2017. ISBN 978-963-568-381-2, 127-128 pp.

is. A család a változások ellenére az értékeit a funkciói által őrizheti meg, amelyeknek nélkülözhetetlen értékőrző és értékközvetítő szerepük van. A családnak meg kell őriznie örökkévaló értékeit: a szeretetet, a gondoskodást, az elkötelezettséget, a felelősségvállalást, a vallásos lelkületet és a hűséget, amelyek minden körülmények között megtartó erőt jelentenek.

Ezért a keresztény egyházak gyakorlatában hatványozottan jelentkezik a családvédelem iránti felelősség. A családvédelem iránti keresztény elkötelezettség kettős irányulást mutat: egyrészt a család értékeinek elméleti és gyakorlati védelme és gyarapítása, másrészt a család életét veszélyeztető káros szenvedélyek kiiktatása és leküzdési lehetőségeinek a szorgalmazása. Bármilyen élethelyzetben figyelmeztető az Efézusi levél intelme: „Viseljétek el egymást szeretetben” (Ef 4,2).

A teljesség igénye nélkül igyekszem számba venni a család legfontosabb funkcióit és értékelni a szerepüket napjainkban.

A család reprodukciós funkciója

A család reprodukciós funkciója nemcsak a család, hanem a társadalom, a népesség, egy nemzet utánpótlását, biológiai újratermelődését is biztosítja. A népesség megőrzése, továbbvitele az utódok által, és az utódok iránti töretlen gondoskodás minden történelmi korban a család legelső, nélkülözhetetlen funkciója volt. Kozma Tamás, magyarországi nevelésszociológus a reprodukciós funkció sajátos jellemzőjét így körvonalazta: „A család jellemzője, hogy reprodukálja önmagát: vagyis nem új tagok fölvétele révén egészül ki, hanem „önerőből.”⁵

A biológiai kötődés a családban olyan érzelmi és értékmegőrző szerepet játszik, amelyet a változó élethelyzetek sem tudnak megsemmisíteni. A család, az isteni teremtetési rend része, az otthonteremtés, az utódok vállalása és felnevelése: „Szaporodjatok és sokasodjatok”

⁵ Kozma Tamás: *Bevezetés a nevelésszociológiába*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004. ISBN 9631955125.84 p.

(1Móz 1,29a) isteni megbízatás, amely a ma embere felé is felelősségteljesen hangzik.

A demográfiai kutatások megállapították, hogy az európai társadalmakban már hosszabb ideje csökkent a termékenység, amelynek következménye a népesség elöregedése. Az a törekvés, hogy migránsokkal oldják meg az európai népesség problémáját, nem jár sikerrel, mert integrációs nehézségek adódtak a társadalomban.

Az európai termékenység csökkenésének számos oka van. Ezek közül megemlítem: a családalapítási szándék és a gyermekvállalási kedv csökkenő tendenciája, a családi életforma vonzerejének meggyengülése, a házasságon kívüli együttélési formák, az ún. „periférikus családmodellek”⁶ elterjedése, a párkapcsolatok instabilitása, a munkanélküliség és a válások gyakorisága. Ezeket még kiegészítik a családtervezés helytelen módszerei, a családellenes propagandák, és mozgalmak tevékenységei is.

Megjegyzem, hogy a gyermekvállalást állami törvényekkel, jogi és egészségügyi szabályokkal irányítani, befolyásolni eléggé nehéz, ugyanis a gyermekvállalás a családok, a házaspárok intim szférájába tartozó egyéni döntésnek számít. Lelkiismereti kényszert senki ellen nem lehet alkalmazni, viszont a készíttetés eszközeivel élhetünk, sőt meg kell teremteni azokat a megfelelő feltételeket, körülményeket, amelyek a szülők számára a gyermekgondozást és a nevelést elősegítik, gondolunk itt elsősorban a bölcsődékre és az óvodákra.⁷ A keresztény egyházak feladata, hogy az intenzív családpasztoráció által tudatosítsák az utód vállalás fontosságát és szociális téren igyekezzenek segítséget nyújtani a fiatal családoknak.

A tanulmányomnak nem célja a magyarság, különösen az erdélyi magyarság kedvezőtlen demográfiai helyzetképének az értékelése, de felhívom a figyelmet a probléma tudatosítására és a kiútkeresés ha-

⁶ Brant, Andrea: *Family types and their unique dynamics*, in <https://www.betterhelp.com/advice/family/there-are-6-different-family-types-and-each-one-has-a-unique-family-dynamic/> (letöltve: 2025.03.25)

⁷ Fredman, Norman- Sherman, Robert: *Measurements for Marriage and Family Therapy*, Reno (Nevada, USA): Published Taylor and Francis Group, 2000. ISBN 13: 9780876304662, 416-121 pp.

laszthatatlan megoldására.⁸ A legújabb romániai népszámlálási adatok eredményei (2021-ben) az erdélyi magyarságról és a felekezeti lélekszámról eléggé aggasztóak.⁹ Az adatok szakszerű bemutatása és kiértékelése napjainkban is foglalkoztatja az egyházi és a társadalmi közvéleményt.¹⁰

Meggyőződésem, hogy a keresztény egyházakra (az állam, a civil szervezetek mellett) is fontos szerep hárul a gyermekvállalásra való készítésben (de nem a kényszerítésben). A családok gondozása és védelme igényli a családbarát egyházi és gyülekezeti programok szervezését, a szociális támogatást és segítségnyújtást a nehéz helyzetben levő családoknak. Az egyházak diakóniai munkájának megújítása és megerősítése napjaink gyülekezeti és társadalmi elvárásai közé tartozik.

A család, védelmi (jogi) funkciója

A család védelmet, irányítást, támogatást biztosít minden tagja számára. „A család, mint egész, vizsgálja a felmerülő problémákat, kérdéseket és foglal állást.”¹¹ A jól működő családi környezetben alakul ki és szilárdul meg a családtagok biztonságérzete, amely összetartja és védelmezi a családtagokat az élet minden körülményei között.

A család védelmi funkciója akkor tud igazán jól működni, ha a családtagok szeretik egymást, ha felelősséget éreznek egymásért, és a közöttük lévő kapcsolat őszinte. „Minden dolgotok szeretetben menjen végbe!” (1Kor 16,14)

⁸ A témával részletesen foglalkoztam a *Hit és cselekedet* című könyvemben, Kolozsvár: Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, 2013. ISBN 978-973-88799-7, 44-49 pp.

⁹ Népszámlálási adatok: in <https://statisztikak.erdelystat.ro/adatlapok/erdely/3280> (letöltve: 2025.03.25)

¹⁰ Kiss Dénes: *Vallási tájkép a posztkommunista Romániában. A felekezeti szerkezet változásai a népszámlálási adatok tükrében*, in: <https://www.erdelyitarsadalom.ro/files/et43/et-bbu-43-03.pdf> (letöltve: 2025. 03.28)

¹¹ Rezi Elek: *Unitárius Erkölcstan*. Kolozsvár: Kiadja az Erdélyi és a Magyarországi Unitárius Egyház, 2008. ISBN 978-973-87694, 159 p.

Napjainkban, sajnos azt is tapasztaljuk, hogy a védelmi funkció néha irányt téveszt. Például, amikor a szülő nem akarja tudomásul venni gyermeke tévedéseit, botlásait és kész szembeszállni azokkal, akik jóra és szépre próbálják nevelni gyermekét.

A védelmi funkció egészséges működése megköveteli, hogy a családtagok közötti viszony rendezett legyen. Az Újszövetségi levéltudományban bemutatott viszonyrendszerek napjainkban is figyelmet érdemelnek: házastársak egymás közötti viszonya (Ef 5,33), a szülő és a gyermekek kölcsönös viszonya (Ef 6, 1-4, Kol 3,20-21), az özvegyek iránti magatartás (1Tim 5,3-5), az idősek iránti viselkedés (Tit 2.1-4). Az idézett bibliai helyeken a családi életvitel fókuszában az „Úr tanításai szerinti” életforma áll, amelyben a családtagok egymás iránti kölcsönös, odaadó szeretete, ragaszkodása és felelőssége tükröződik. „Amit tesztek, jó élekkel végezzétek, úgy, mint az Úrnak, és nem úgy, mint az embereknek.” (Kol 3,23)

Közismert, hogy a családtagok között néha feszültségek, konfliktusok adódnak, sőt a családi erőszak megnyilvánulásai is találkozunk.¹² A védelmi funkció fontos feladata a feszültségek, és az erőszak megelőzése, valamint leküzdése, és annak a szorgalmazása, hogy a családi élet békessége és harmóniája érdekében a házastársak tudjanak megbocsátani egymásnak. A megbocsátás gyakorlása a család egyik legfontosabb belső védelmi funkciója. A megbocsátás tulajdonképpen út a „könnyebb mindennapokért” és a családi boldogság felé.¹³

A család erkölcsi funkciója

A család adja a gyermekeknek az első erkölcsi alapismereteket: mi a jó és mi a rossz, mi az, ami fontos, és mi az, ami nem fontos, mit szabad és mit nem szabad cselekedni. Az erkölcsi funkció szavatolja az erkölcsi értékek megélésének és továbbadásának feltételeit.

¹² f Ferenczi Enikő: *Mentálhigiéné elméleti és gyakorlati megközelítése*. Kolozsvár: Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2010. ISBN 978-973-595-120—7, 139-149 pp.

¹³ Vivien, Vach: *A megbocsátás módszerei – a könnyebb mindennapokért*, in <https://onfejlesztokademia.hu/a-megbocsatas-modszerei/> (letöltve március 31)

A család értékrendszere a család minden tagjának meghatározó értékorientációt jelent. A közösen, önkéntesen elfogadott értékrendszer a családi élet összetartó erejét is jelenti. Napjainkban az egyik legnagyobb probléma az, hogy az értékek rendszerében elbizonytalanodás tapasztalható, a családok újabb kihívásokkal kell, szembenézzenek¹⁴ Számos, régen magától értetődő érték elhalványult, értelmüket veszítették, mások, amelyek eddig háttérben voltak, most előtérbe kerültek. Egyetértek Diósi Dávid teológussal, aki a társadalmi értékvesztés valóságát így körvonalazta: „A keresztények ma egy állandóan változó társadalomban élnek, amelyben az alapvető értékek irányadó ereje, az előre meghatározott életpéldák és magatartásformák elavult, idejétmúlt valóságoknak tűnnek. ... A hajdani zárt kontextusban való élet, amelyben az általános egységet megcélzó köteleességérzet dominált, felhígult.”¹⁵

A család erkölcsi funkciója tulajdonképpen egy folytonos, kétirányú értékátadás folyamata. Ebben a folyamatban a szülők felelősséggel tartóznak, mindenekelőtt Istennek, akitől arra kaptak megbízást, hogy az értékek világához irányítsák a gyermekeiket, a gyermekek pedig azt, hogy tiszteljék szüleiket (2Móz 20,12), azok értékátadó munkáját. A jézusi tanítások értékrendje követendő lehetőség és példakép a család erkölcsi funkciójának a kiteljesedésében.

A család az erkölcsi funkciójával a családtagoknak szorgalmazza a keresztény értékrend iránti megbecsülést. A keresztény értékrend a jézusi tanításokra épülő, a keresztény hit- és életfelfogáson alapuló értékek rendszere. Az értékek közé tartozik a szeretet, az emberi méltóság, a hűség, az alázat, a köteleességtudat, az igazságosság és az önfegyelem a reménység. A keresztény értékrend kiemeli a lét, a terem-

¹⁴ Rezi Elek: *A társadalom alapstruktúrája funkcionális következményei keresztény etikai szempontból*, in Ungváry Zrinyi Imre-Veres Károly (Szerk.): *Válságtapasztalatok és etikai távlatok*. Kolozsvári Alkalmazott Etikai Konferencia előadásai, I. Kolozsvár: Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2011. ISBN 978-973-595-334-8, 185-191 pp.

¹⁵ Diósi Dávid: *Diósi Dávid: Egyház és a posztmodern. Korunk vallásossága és esztétizáló hajlama*. Budapest-Kolozsvár: Szent István Társulat. Az Apostoli Szentszék Könyvkiadója - VERBUM Keresztény Kulturális Egyesület, 2012. ISBN 978-606-80-59-70-9, 23. p.

tett világ, a létezés és az emberi kapcsolatok iránti felelősség megélésének a fontosságát.¹⁶

A család, nevelési (szocializációs) funkciója

Az új nemzedék nevelésének első és legfontosabb szakasza a családban történik. A család biztosítja az utód testi, szellemi, lelki gazdagodásának, fejlődésének a folyamatát, fokozatos integrálódását a mikro- és makro közösségekbe. A szülők lehetőségei a gyermek nevelésére, a szocializációs feladat megvalósítására: a példaadás, a szoktatás, az imádkozás, a tanítás, megbízás, ellenőrzés, számonkérés, fegyelmezés, jutalmazás. A megvalósítás feltétele a harmonikus kommunikáció, amely lehetőséget teremt az érzelmi, értelmi és akaratitudatfunkciók, valamint a keresztyén hit értékei szerinti kapcsolatrendszer kialakítására. Ezáltal megteremtődnek a családon kívüli nevelés lehetőségeinek az alapjai is.

Napjainkban a felnövő nemzedékek értékrendjének kialakításában, szocializációs folyamatában egyre nagyobb szerepet kap a család mellett az óvoda, az iskola, valamint az egyházak ifjúsági egyletei. Sajnos, napjainkban a család sikeres szocializációjának útjában néha kedvezőtlen, romboló, értékvesztő hatásokat tapasztalunk, például káros szenvedélyek (alkoholizmus, drogfogyasztás) mellett, az ún. modern szenvedélyek is jelen vannak, mint például a világháló függőség, a számítógépes játékok, illetve játékgépek iránti szenvedély, TV mánia, maroktelefon függőség, és még sorolhatnánk. Ezek a modern szenvedélyek sokszor felőrlik a családtagok egymáshoz és nagyobb közösségükhöz való viszonyát.¹⁷ A család vallásos szelleme, gyakorlata tulajdonképpen egy állandó elmélyülési, gazdagodási fo-

¹⁶ Tódor Csaba: *Egy kapcsolati teológia lehetőségei*. Kolozsvár: Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, 2024. ISBN 978-606-95647-8-3, 73-100, 176-185, 318-322 pp.

¹⁷ REZI ELEK: *Családi élet a „modern szenvedélyek” szorításában*. In: Rezi Elek: *Hit és cselekedet. Unitárius erkölcsi tanulmányok*. Kolozsvár: Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, 2013. 2013. ISBN 978-973-88799-7 67-80; Frank Sawyer: *Tv, videó és kibernetika – keresztyén önazonosság egy.com világban*. In: *Nem reménytelenül*. Sárospatak: Hernád Kiadó, 2012. ISBN 978-963-88029-7-2, 61-82 pp.

lyamat, amely „a családtagokban tudatosítani szeretné, hogy Istenhez tartozunk és kötelességünk Isten akaratahoz méltóan élni.”

A keresztény nevelésnek vagy keresztény pedagógiának az evangéliumokra épülő módszerei és céljai vannak. Egyetértek Gloviczki Zoltán római katolikus tanárral: „A keresztény pedagógusi létben nem a „másik személy”, hanem a két személy közti kapcsolat áll a középpontban, s ezért a nevelés perspektívája sem a gyermek, mint önmagára koncentráló és a maga kiteljesedését kereső személyiség, hanem egy a másik emberre koncentráló, az emberi közösséget építő személy.”¹⁸

A család vallási funkciója

A családban a vallás jelenléte teljesebbé, lelkileg gazdagabbá, ünnepélyesebbé, szeretetben erősebbé teszi a családi életet. A család vallásos szelleme, gyakorlata tulajdonképpen egy állandó elmélyülési, gazdagodási folyamat, amely „a családtagokban tudatosítani szeretné, hogy Istenhez tartozunk és kötelességünk Isten akaratahoz méltóan élni.” A család vallásos szelleme, gyakorlata tulajdonképpen egy állandó vallásoktatás.¹⁹

A vallásos életre való nevelés leghatékonyabb eszköze a családban a példaadás a szülők részéről. Az a gyermek, aki látja szüleit, nagyszüleit imádkozni, egyházi éneket énekelni, templomba járni, Bibliát olvasni az utánzás módszerével könnyen elsajátítja a vallásos életforma alapfeltételeit.

A család vallásos életének természetesen be kell épülnie a gyülekezet életébe. Edwin H. Friedman családterapeuta figyelemre

¹⁸ Gloviczki Zoltán: *Bevezetés a pedagógiába*, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar, Budapest: Akadémiai Kiadó, 2018. ISBN 978 963 454 249 0, 116. p.

¹⁹ Rezi Elek: *Unitárius erkölcsstan*, Az Erdélyi Unitárius Egyház és a Magyarországi Unitárius Egyház kiadása, Kolozsvár, 2008, 159, 170–172; Fóris-Ferenczi Rita: *A vallásos nevelés lehetőségei*. Keresztény Magvető 107. évf. (2001). ISSN 1222-8370, 170-174 pp.

méltóan mutatott rá a család és a gyülekezet, a gyülekezet és a család egymásra találásának lehetőségeire.²⁰

Stephen Lingwood lelkészársai vallásosságát értékelve érdekes következtetésre jutott. Véleménye szerint a lelkészek a vallásosságuk megélésére inkább az egyéni szempontokra fókuszálnak, mintsem a családra és annak értékeire.²¹ Ugyanis a családi szempontok a közösségi (gyülekezeti) élet megélésének biztos letéteményese.

A család vallási funkciója azért fontos, mert a belső értékek keresésére és megélésére fekteti a hangsúlyt, amelyeket az apostol gondolatával a Lélek gyümölcseinek nevezünk: „A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívettség, jóság, hűség, szelídség, és mértékletesség.” (Gal 5, 22) Feltehetjük a kérdést: az említett értékek nélkül van-e egészséges családi élet vagy egészséges társadalom? Azt hiszem a válasz kézenfekvő. A vallási funkció vertikális és horizontális készenlétre készíteti a család tagjait. A vertikális készenlét az Istennel való kapcsolatra, a horizontális készenlét a családtagok közötti és az embertársakkal való kölcsönös kapcsolat megélésére irányítja a figyelmet. Jézus az „összes parancsolatok közül” kiemelte a cselekvő szeretet megélésének a fontosságát Istennel és az embertárssal. (Mk 12, 28-34)

Napjainkban a vallásos nevelés áldásos alkalmait az egyházaink társadalmi- és ifjúsági egyletei is felkínálják. Öröndetes módon ezzel a lehetőséggel ifjaink többsége igyekszik is élni, amely a jövő iránt bizakodással tölt el.

²⁰ Friedman, Edwin H. *Nemzedékről nemzedékre, A család lelkigondozása a rendszerelmélet alapján.* Kolozsvár: Exit Kiadó, 2008, ISBN 978-973-88782-0-4, 263-297 pp.

²¹ „Often our ministry is focused on the individual (commitment to the inherent worth and dignity of every person), overshadowing our ministry to families and to the whole congregational community (commitment to justice, equity, compassion and responsibility) ... Our ministry needs to celebrate all kinds of families, educate on family issues ...” Lingwood, Stephan: *The Unitarian Life: Voices from the past and present*, London: Lindsey Press, 2008. ISBN 978-0-85319-076-9, 160 p.

A család érzelmi szükségleteket kielégítő funkciója

A családtagok érzelmi szükségleteit a legbensőségesebb keretben a családi együttélés, a családi környezet és a megtapasztalt szeretet biztosítja, amelyre napjainkban egyre nagyobb szükség van. A család, mint szeretetközösség azt a biztonságos érzelmi támaszt jelenti, amely a családtagok céljait, törekvéseit a kölcsönösség, az együttérzés, az egymás iránt érzett felelősségtudat alapján segíti elő. Az érzelmi funkció azért is fontos, mert összetartja a családot, viszont ennek a meghiúsodása a családi élet megromlásához, válságba kerüléséhez, esetenként a felbomlásához és a váláshoz is vezethet.

A társadalmi változások következtében a családi együttélésben újfajta értékorientációk jelentek meg, mint pl. a korábbi szülői tekintélyelvűség helyett az egyéni autonómiára, az önállóságra és a szabadságra való törekvés. Ehhez társul az is, hogy a felfokozott munkavégzés miatt a családban sokszor már nem marad idő az együttlétre, a közös beszélgetésekre és élményekre. Az új értékorientációk és a felfokozott munkavégzés, a család érzelmi szükségleteket kielégítő funkciójára káros hatással vannak, de a család változatlanul az érzelmi szükségletek kielégítésének, az együttlét örömének a központja marad, amely a gyermekek egészséges fejlődéséhez és a szülő-gyermek kapcsolat állandó megőrzéséhez segít.²²

A család gazdasági funkciója

A család gazdasági funkciója azt jelenti, hogy a család gondoskodik a családtagok anyagi szükségleteiről és megteremti meg azt az anyagi alapot, hátteret, bázist, amely a családtagok életének fenntartásához, fejlődéséhez, kibontakozásához elengedhetetlenül fontos.

A társadalmi élettér változásával a családnak gazdasági funkciója is átalakult, de ez nem jelenti a gazdasági funkció teljes kiszorulását, hanem inkább a kor igényeihez és szükségleteihez való igazodását. A történelem során volt olyan időszak, amikor a család volt a termelés,

²² Nagy Nikolett: *Hogyan fejezzük ki szeretetünket gyermekeink felé?* In <https://mindsetpszichologia.hu/hogyan-fejezzuk-ki-szeretetunket-gyermekeink-fele>, (letöltve: 2025. 04. 07)

a fogyasztás és a forgalmazás központja. Napjainkban a javak elosztása vette át a szerepet. Ahhoz, hogy az elosztás megtörténjen (mire költenek, mibe ruháznak be), a családtagoknak kollektív döntéseket kell hozniuk. A döntés folyamatában világossá válik, hogy a tagok milyen szükségletekkel és igényekkel vesznek részt az adott döntésben. Ez a fajta kommunikáció növeli a tagok biztonságérzetét és az egymás iránti tiszteletet. A gyermekek számára is tanulságos a szülők gondoskodó, felelősségteljes, takarékos gazdasági életvitelének a példája. Napjainkban a gazdasági funkció feladatának tekintik a közös javak egyéni és közösségi elosztását is.

Az idősek gondozása, mint családi funkció

Az idős emberek tisztelete, megbecsülése, a róluk való gondoskodás minden civilizált társadalomban a családi élet egyik fontos feladata volt, és az ma is. A nemzedékek közötti helyes magatartás és életvitel keresztényi kötelesség.

Napjainkban gyakori jelenség, hogy a fiatal családok igénybe veszik a szüleik segítségét, pl. az unokák gondozásában, felügyeletében, a háztartásban, stb. Ezek a megbízatások az idős személyek számára nem jelentenek terhet, ellenkezőleg hozzájárulnak a magányosság, a feleslegesség válás érzésének a kiiktatásához, fontosnak érzik magukat.

Az idősgondozás legnehezebb szakasza az idős családtag fizikai és szellemi életének a fokozatos, majd teljes leépülése és a halál közeledése jelenti. Ebben az élethelyzetben különösen nagy szükség van a család fizikai és érzelmi együttműködésére, a családban történő ápolásra, gondozásra. Tudomásul kell vennünk, hogy napjainkban sajnos vannak olyan akadályok, amelyek megnehezíthetik a családban való gondozást: lakáskörülmények, a családtagok munkahelyi elfoglaltsága, stb. Számos esetben a helyzetet az idősek otthonában történő elhelyezéssel lehet megoldani.

Nagyon komoly gondot jelent a családnak a súlyos betegség végstádiumában levő családtag gondozása, ellátása. Napjainkban ezt a feladatot átvállalja az intézményes hospice és palliatív gondozás, a családdal egyetértésben.

Az idők tisztességes gondozása, méltóságuk megőrzése, lelki világuk egyensúlyban tartása, olyan családfunkció, amely a változó belső és külső tényezők ellenére is morális követelmény marad.

Konklúzió

Néhány évvel ezelőtt a családi élet keresztény társadalometikai vonatkozásaival foglalkozó tanulmányomban határozottan leszögeztem: „Napjaink társadalmában tapasztalható morális zavarok a növekvő individualizmus, a hagyományos értékek és normák iránti közömbösség, toleranciahiány, generációs feszültségek, konfliktuskezelésre való képtelenség, burjánzó korrupció, gazdasági válság kihívásai közepette nagyon időszerű feladat a társadalom mikro-strukturális rendszerének: a családnak a védelme, gondozása, megerősítése.”²³ Meggyőződésem, hogy a korábbi megállapításom napjainkban még időszerűbbé vált. A család funkcióinak az átalakulásai a változó társadalmi életterben azt mutatja, hogy a keresztény családvédelem és a családgondozás napjainknak fontos morális és hitbeli követelménye. Ez a követelmény nagyobb figyelemre, mélyebb felelősségtudatra, önzetlenebb kötelességre, problémamegoldó segítségre és a szeretet gyakorlására kell készítse a társadalmi struktúráink minden területét (állam, egyház, civil szervezetek, oktatási intézmények). Az egészséges családi életért történő összefogás Istennek tetsző munka!

A családi életre való nevelés széles körű megvalósítása napjaink fontos feladatai és követelményei közé tartozik.

Befejezésül keresztényi kötelességem megemlíteni, hogy szükséges kiterjeszteni szeretetünket, gondoskodásunkat, segítségünket a kényszerűségből (árvák, özvegyek, fogyatékosok, vagy az egyszerűs és gyermektelen család) vagy szabad választásból (elváltak, mozaikcsalád) élők sajátos családi helyzetire is.²⁴

²³ Rezi Elek: *Hit és cselekedet*. Kolozsvár: Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet. 2013. ISBN 978-973-88799-7, 37 p.

²⁴ Berszán Lidia: *A befogadó közösség, avagy lelkigondozás másként*, Studia Universitatis Theologiae Reformata Transsylvania, 68. évf. 2. sz. 2023, ISBN 1582-5418, 362-370 pp.

Felhasznált irodalom

Berger, Brigitte: *Family in the modern age: More than a lifestyle choice*. London: Routledge, 2017. ISBN-13: 1138515888-978.

Berszán Lídia: *A befogadó közösség, avagy lelkigondozás másként*, Studia Universitatis Theologia Reformata Transilvania, 68. évf. 2. sz. 2023. ISBN 1582-5418.

Brant, Andrea: *Six family types and their unique dynamics*, in <https://www.betterhelp.com/advice/family/there-are-6-different-family-types-and-each-one-has-a-unique-family-dynamic/> (letöltve: 2025.03.22)

Diósi Dávid: *Egyház és a posztmodern. Korunk vallásossága és esztétizáló hajlama*. Budapest-Kolozsvár: Szent István Társulat. Az Apostoli Szentszék Könyvkiadója-VERBUM Keresztény Kulturális Egyesület, 2012. ISBN 978-606-80-59-70-9.

fFerenczi Enikő: *Mentálhigiéné elméleti és gyakorlati megközelítése*. Kolozsvár: Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2010. ISBN 978-973-595-120—7, 139.

Fóris-Ferenczi Rita: *A vallásos nevelés lehetőségei*. Keresztény Magvető 107.évf. (2001). ISSN 1222-8370.

Frank Sawyer: *Tv, videó és kibernetika – keresztyén önazonosság egy.com világban*. In: *Nem reménytelenül*. Sárospatak: Hernád Kiadó, 2012. ISBN 978-963-88029-7-2.

Fredman, Norman- Sherman, Robert: *Measurements for Marriage and Family Therapy*, Reno: Published Taylor and Francis Group, 200. ISBN 13: [9780876304662](https://doi.org/10.1080/0748778042000162662).

Friedman, Edwin H. *Nemzedékről nemzedékre, A család lelkigondozása a rendszerelmélet alapján*. Kolozsvár: Exit Kiadó, 2008, ISBN 978-973-88782-0-4.

Gloviczki Zoltán: *Bevezetés a pedagógiába*, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar, Budapest: Akadémiai Kiadó, 2018. ISBN 978 963 454 249 0.

Kiss Dénes: *Vallási tájkép a posztkommunista Romániában. A felekezeti szerkezet változásai a népszámlálási adatok tükrében*. in. <https://www.erdelyitarsadalom.ro/files/et43/et-bbu-43-03.pdf> (letöltve: 2025. 03.28)

Kovács Krisztián: *A házasság, a család, a szexualitás etikája*, in Fazakas Sándor (Szerk.): *A protestáns etika kézikönyve*. Debrecen: Kálvin Kiadó-Luther Kiadó, 2017. ISBN 978-963-568-381-2.

Kozma Tamás: *Bevezetés a nevelésszociológiába*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004. ISBN 9631955125.

Lingwood, Stephen: *The Unitarian Life: Voices from the past and present*, London: Lindsey Press, 2008. ISBN 978-0-85319-076-9.

Nagy Nikolett: *Hogyan fejezzük ki szeretetünket gyermekeink felé?* In <https://mindsetpszichologia.hu/hogyan-fejezzuk-ki-szeretetunket-gyermekeink-fele>, (letöltve: 2025. 04. 07)

Népszámlálási adatok: in <https://statistikak.erdelystat.ro/adatlapok/erdely/3280> (letöltve: 2025.03.25)

Rezi Elek: *Családi élet a „modern szenvedélyek” szorításában*. In: Rezi Elek: *Hit és cselekedet. Unitárius erkölcstani tanulmányok*. Kolozsvár: Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, 2013. 2013. ISBN 978-973-88799-7. Rezi Elek: *A társadalom alapstruktúrája funkcionális következményei keresztény etikai szempontból*, in Ungváry Zrínyi Imre-Veres Károly (Szerk.): *Válságtapasztalatok és etikai távlatok*. Kolozsvári Alkalmazott Etikai Konferencia előadásai, I. Kolozsvár: Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2011. ISBN 978-973-595-334-8.

Rezi Elek: *Unitárius Erkölcstan*. Kolozsvár: Kiadja az Erdélyi és a Magyarországi Unitárius Egyház, 2008. ISBN 978-973-87694.

Tódor Csaba: *Egy kapcsolati teológia lehetőségei*. Kolozsvár: Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, 2024. ISBN 978-606-95647-8-3, 73-100, 176-185.

Vivien, Vach: *A megbocsátás módszerei – a könnyebb mindennapokért*, in

<https://onfejlesztoakademia.hu/a-megbocsatas-modszerei/> (letöltve március 31)